

Onko kunnassani energiaköyhyyttä? Mille alueille se keskittyy, ja kuinka vakavaa se on? Keihin se vaikuttaa eniten? Mitkä ovat ratkaisevimpia tekijöitä sen määrittämisessä?

Varoitusmerkkejä mahdollisesta energiaköyhyydestä voi olla kaikkialla. Niihin voivat kuulua sosiaalipalveluilta saadut tiedot merkittävästä määrästä kotitalouksia, jotka hakevat tukea suuriin energialaskuihin, tai olet ehkä nähnyt kansallisen energiaköyhyysraportin ja epäilet asian koskevan omaa kuntaasi. **Diagnoosi** aloittaa energiaköyhyyttä lievittävän tapahtumasarjan, ja se mahdollistaa perussyiden ymmärtämisen.

Energy Poverty Advisory Hub on laatinut **7 konkreettista vaihetta avuksi kuntien energiaköyhyyden analysoinnissa ja siihen puuttumisessa** maantieteellisistä, kulttuurisista ja taloudellisista olosuhteista riippumatta. Näitä vaiheita voidaan käyttää tarkistuslistana tai reseptikirjana merkityksellisimmistä vaiheesta alkaen. Metodia voidaan räätälöidä omaan kontekstiisi sopivaksi tarjoamaan tukea tehokkaiden toimenpiteiden kehittämisessä tai energiaköyhyyden sisällyttämiseksi olemassa oleviin ilmasto- ja energiasuunnitelmiin. Tämän ensimmäisen diagnoosivaiheen lopussa olet laatinut "Paikallinen energiaköyhyysdiagnoosi" -raportin, joka tarjoaa tukea sekä toimenpiteiden suunnittelussa ja käyttöönotossa että laajemman sidosryhmäverkoston osallistamisessa konkreettiseen näyttöön perustuen.

Tutustutaanpa nyt energiaköyhyysraportin laatimisen vaiheisiin.

Energiaköyhyysdiagnoosin 7 konkreettista vaihetta – Energy Poverty Advisory Hubin opas

Konteksti ja koordinointi

Vaihe 1 – Ymmärrä energiaköyhyyden monimutkaisuus

Tavoite:

Saavuta syvempi ymmärrys aiheesta.

Aloita hankkimalla kattava kokonaiskuva siitä, kuinka energiaköyhyys ilmenee kunnassasi. Lue siitä, mitä energiaköyhyys tarkoittaa, mitä syitä sille on, mitkä tekijät edistävät sitä, mitä seurauksia sillä on ja miksi tämän haasteen diagnosointi on niin tärkeää. Taustatutkimuksesi aikana tulet löytämään erilaisia julkaisuja ja oppimismateriaaleja, joista voi olla hyötyä myöhemmin.

Tehtävä:

Laadi luettelo kaikista saatavilla olevista resursseista.

Vaihe 2 – Tunnista ja ota mukaan asianomaiset sidosryhmät

Tavoite:

Perusta työryhmä.

Energiaköyhyys koskettaa yhteiskunnan eri alueita, kuten sosiaalista, energia-, asumis-, terveys- ja ympäristösektoria. Jotta saat käsityksen eri näkökulmista, tee yhteistyötä sisäisten (muiden osastojen) ja ulkoisten (kunnallishallinnon ulkopuolisten) sidosryhmien kanssa. Sisäisten sidosryhmien kanssa harkitse osastojen välisen työryhmän muodostamista. Työryhmän tulisi tarjota monimuotoisia teknisiä ja sosiaalisia näkökulmia diagnoosia varten.

Ulkoisten sidosryhmien osalta ota yhteyttä kansalaisjärjestöihin, valtiosta riippumattomiin järjestöihin, sosiaalipalveluihin, osuuskuntiin, tutkimuskeskuksiin, yliopistoihin, energiavirastoihin/-yhtiöihin, pankkeihin, sijoitusrahastoihin, pieniin ja keskikokoisiin yrityksiin jne. löytääksesi yhteistyömahdollisuuksia.

Tehtävä:

Kartoita sisäiset ja ulkoiset sidosryhmät, ja järjestä kokouksia mahdollisten yhteisvaikutusten tunnistamiseksi.

Tiedosta määritelmään

Vaihe 3 – Laadi ja analysoi hypoteesi

Tavoite:

Täydennä alkuperäistä havaintoa lisäelementeillä.

Huolimatta siitä, mikä herätti kiinnostuksesi energiaköyhyyden diagnosointia kohtaan, on hyödyllistä koota yhteen eri hypoteesit, jotka voivat tarjota lisätietoa alkuhavainnosta. Tässä vaiheessa hyödynnät työryhmien käytännön kokemusta ja tietoutta paikallisiin haasteisiin vastaamisessa sekä haavoittuvassa asemassa olevien asukkaiden tukemisessa. Lisäksi yhdistät niitä taustatutkimuksen (vaihe 1) aikana kerättyihin tietoihin laatiaksesi hypoteeseja mahdollisiin tutkittaviin tietoihin liittyen.

Tehtävä:

Laadi luettelo hypoteeseista, ja analysoi niiden vahvuutta.
Esimerkki:

Hypoteesi: Uskomme, että naapurustossa X saattaa olla energiaköyhyyttä johtuen asuntojen huonosta laadusta.

Kysymykset: Millaisia ongelmia asunnoissa on (katon eristys, vanha rakennus, vanha lämmitysjärjestelmä jne.)? Miksei niitä ole kunnostettu?

Tukevat tiedot: Saatavilla.

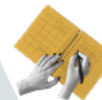
Vaihe 4 – Määrittele tiedot, joita aiot kerätä: merkitykselliset indikaattorit ja muut lähteet

Tavoite:

Mittaa paikallistason vaikutus.

Indikaattorit ovat keino panoksemme seuraamiseen, ja niillä voidaan siksi ohjata ja/tai mukauttaa toteutettavia toimia. Valittujen energiaköyhyyshyysindikaattoreiden on sisällettävä kvalitatiivisia ja kvantitatiivisia indikaattoreita, ja niiden on sovellettava paikallisten vaikutusten seurantaan ja oltava tarpeeksi joustavia ja monivivahteisia, jotta asukkaiden haavoittuvuus voidaan ottaa huomioon. Niiden on vastattava ongelman eri näkökohtia ja tuotettava informatiivisia tuloksia. Myös käytettävissä oleva budjetti on otettava huomioon. Kuvaavan, mitattavissa olevan ja tarkan indikaattorin määrittely voi olla haastavaa. Aluksi on hyödyllistä tutustua 56 paikalliseen energiaköyhyyshyysindikaattoriin, jotka on laatinut kaupunginjohtajien yleiskokous yhdessä EPAH:n kanssa.

Tehtävä:

Määrittele indikaattorit, jotka voivat soveltua paikalliseen kontekstiisi, ja arvioi, tuottaisivatko ne hyödyllisiä vastauksia hypoteeseihisi liittyen.

Tiedosta määritelmään

Vaihe 5 – Kerää tiedot ja lisätodisteet

Tavoite:

Hyödynnä keräämiäsi tietoja.

Tässä vaiheessa on aika etsiä tietoja, jotka vastaavat hypoteeseihin liittyviin kysymyksiin ja liittyvät valittuihin indikaattoreihin. On tärkeää varmistaa, että tiedoissa otetaan huomioon tietyt peruseriaatteen, kuten **maantieteellinen jakauma**. Koottujen tietojen ja todisteiden on vastattava intressiesi laajuutta. Huomioi, että kansallisten tietojen deskaalaaminen voi johtaa väärin tulkintoihin. Myös **ajallinen jakauma** on tärkeää varmistaa, jotta tietoja on saatavilla eri ajanjaksoilta ja jotta kehityssuunnat voidaan nähdä. Lisäksi on tärkeää varmistaa, että tietoja päivitetään myöhemmin, jotta muutosten ja toimiesi tehokkuutta voidaan seurata. Lopuksi huomioon on otettava **oikeellisuus ja luotettavuus**, etenkin, jos et itse kerää tietoja vaan ne saadaan ulkoisilta tahoilta. Lähteet ja niiden luotettavuus on tarkistettava. On esimerkiksi varmistettava, että kvantitatiiviset tiedot kerättiin tilastointiperiaatteita noudattaen.

Tehtävä:

Olemassa olevien tietojen tarkistamisen jälkeen arvioi, onko tarvetta lisätiedoille, joita voidaan kerätä muun muassa kansallisista tilastoista sekä kyselyiden, haastatteluiden ja täsmäryhmien kautta.

Vaihe 6 – Kaikkien tietojen käsittely

Tavoite:

Etsi kytkökset hypoteesien, indikaattoreiden ja tietojen välillä.

Indikaattoreiden valitsemisen ja niitä riittävästi vastaavien tietojen keräämisen jälkeen on aika arvioida vaiheessa 3 laaditut hypoteesit. Tietojen analysointiin ei ole yhtä oikeaa tapaa. Voit valita sarjan indikaattoreita ja arvioida niitä yksittäin, verrata niitä toisiinsa tai pohtia niitä yhdessä. Voit **analysoida hypoteeseja uudelleen** hankkimiesi uusien tulosten valossa, ja keskustella tästä työryhmässäsi.

Tehtävä:

Laadi taulukko hypoteeseista, indikaattoreista ja tiedoista, ja yhdistä kukin hypoteesi tiettyihin indikaattoreihin ja hypoteesin seuraamiseen tarvittaviin tietoihin.

Finalising

Vaihe 7 – Määrittele paikallinen energiaköyhyys ja tiedota siitä

Tavoite:

Suorita diagnoosivaihe loppuun pitäen kirjaa prosessista ja tiedottaen olennaisista tiedoista.

Nyt kun kaikki elementit ovat koossa, on aika päättää diagnoosivaihe jäsennellyllä raportilla, joka sisältää hyödynnetyn metodin ja suoritettavat vaiheet. Tämä tekee suoritettujen toimien muistamisesta helpompaa ja auttaa ulkopuolista henkilöä ymmärtämään, kuinka diagnoosi suoritettiin. Tässä vaiheessa tiedot on osattava ilmaista niin, että huomioon otetaan eri kohdeyleisöt, jotka voivat tukea ehdotettuja toimenpiteitä. Hyvistä viestintätaidoista on hyötyä yksimielisyyden saavuttamisessa, poliittisen tahdon herättämisessä ja varojen keräämisessä. Tämän saavuttamiseksi määrittele keskeiset viestit, jotka haluat välittää, sekä kohdeyleisösi.

Tehtävä:

Luonnostele energiaköyhyysdiagnoosiraportti, ja jaa se eri sidosryhmille saadaksesi palautetta. Nimeä yksi henkilö vastaamaan raportin editoinnista, ja ala pohtia seuraavaa toimenpiteiden suunnitteluvaihetta.

Tämän asiakirjan on laatinut Euroopan komission johtava EU-aloite [Energy Poverty Advisory Hub \(EPAH\)](#) Euroopan parlamentin pyynnöstä. Sisältö perustuu asiakirjaan "[EPAH-opas 1: Opas energiaköyhyydiagnoosiin](#)", joka on osa asiakirjaa "[EPAH-opaat: Opas energiaköyhyyden ymmärtämiseen ja siihen puuttumiseen](#)". Paikallishallinnoille ja -toimijoille tarkoitettujen käytännöllisten oppaiden tavoitteena on auttaa paikallishallintoja puuttumaan energiaköyhyyteen varmistamalla, että energiasiirtymän sosiaaliset seikat otetaan huomioon riittävällä tavalla.